

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Верховна Рада України II скликання, виражаючи суверенну волю Українського народу – громадян України всіх національностей, 28 червня 1996 року прийняла Конституцію – Основний Закон України.

Ухвалення Конституції України мало виняткове засадниче значення для утвердження української державності, України як незалежної і суверенної держави, започаткувало активізацію державотворення і правотворення на її положеннях та стало завершенням традицій українського конституційного процесу.

Як відомо, ухвалення Конституції України диктувалося необхідністю: конституційного закріплення фактів прийняття Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року та Акта проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року, результатів референдуму 1 грудня 1991 року;

реалізації установчої влади народу та конституційного закріплення основних засад розвитку Української держави;

закріплення демократичних прав і свобод людини і громадянина з урахуванням політико-правової практики цивілізованого світу;

прийняття Конституції України Парламентом України, обраним на демократичних виборах в незалежній Українській державі;

визначення форми правління, форми державного устрою та політичного режиму сучасної Української держави;

вибору моделі організації влади;

конституційних підстав демонтажу тоталітарної влади та радянської системи права;

визначення основ місцевого самоврядування;

конституційного закріплення основ економічної системи, права власності Українського народу на природні ресурси та права приватної власності;

виконання міжнародно-правових зобов'язань України перед Радою Європи.

З прийняттям Конституції України завершився процес заснування сучасної Української держави та конституювання незалежності України, розпочатий Верховною Радою України I скликання за результатами ухвалення Декларації про державний суверенітет України, відновлення тисячолітньої історії українського державотворення та незалежної державності і створення суверенної держави Україна відповідно до Акта проголошення незалежності

України 24 серпня 1991 року, легітимність якого підтвердив Український народ на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року.

Водночас Конституція України стала визначальним чинником забезпечення державного суверенітету, фундаментом правової системи країни, її законодавства, а також консолідації українського народу, формування і розвитку інститутів державної влади, становлення громадянського суспільства.

Вперше на конституційних засадах було визначено, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, якому належить виключне право визначати і змінювати конституційний лад в Україні.

Увібравши найважливіші досягнення вітчизняної і зарубіжної наукової думки у галузі державотворення, Конституція України визначила стратегію подальшого розвитку української держави. Поряд з цим вона є однією з найбільш демократичних та людиноцентричних (третина статей присвячена саме правам і свободам людини і громадянина).

Ухвалення 28 червня 1996 року Основного Закону України ознаменувало й низку інших основоположних та засадничих речей. Так, українська мова отримала статус єдиної державної мови, а гривня – статус національної валюти. На найвищому законодавчому рівні були закріплені державні символи: синьо-жовтий прапор, тризуб та гімн "Ще не вмерла України...".

З прийняттям Основного Закону Україна виконала зобов'язання перед Радою Європи.

Як відомо, прийняття Конституції України відбувалося за складних міжнародних відносин, в умовах посилення спроб антиукраїнських політичних сил використати виборчу компанію президента Росії та можливу перемогу представника комуністичної партії цієї держави та стало відповіддю на спроби відновлення Радянського Союзу у випадку перемоги такого представника.

Саме за окреслених обставин народні депутати України II скликання, які були обрані на демократичних виборах в незалежній Українській державі, отримали від Українського народу мандат на одноразове здійснення належної Українському народу установчої влади, усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями, прийняли Основний Закон України від імені представників усіх національностей Українського народу, який став Суспільним договором.

Отже, завершення надзвичайно доленосного історичного процесу в житті Українського народу прийняттям Конституції України, стало можливим, завдячуючи проявленій волі народних депутатів України другого скликання, які попри політичні протистояння, маючи 15 різних проєктів Конституції, шість тисяч поправок перед другим читанням і безперервне засідання протягом понад 24 годин, знайшли в собі сили й досягли єдності

ухвалити Основний Закон України.

Вагомість такого історичного, засадничого та доленосного рішення в житті України, як прийняття Конституції України, є свідченням того, що народні депутати України 2 скликання, які проголосували за прийняття Конституції України в цілому, заслуговують на вшанування та відзначення на державному рівні згідно з положеннями Закону України "Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата".

2. Цілі і завдання прийняття акта

Метою ухвалення законопроекту є вшанування з нагоди 30-річчя ухвалення Основного Закону України народних депутатів України другого скликання, які 28 червня 1996 року проголосували за прийняття Конституції України в цілому, а також визначення їх правового статусу як Засновників сучасної держави Україна.

Як відомо, станом на 1 травня 2026 року із 315 народних депутатів України другого скликання, які 28 червня 1996 року проголосували за прийняття Конституції України в цілому, в живих є 223 народних депутатів України, середній вік яких складає майже 75 років. Водночас 27 із 223 народних депутатів є народними депутатами України I скликання, і на них вже поширюються положення Закону України "Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата".

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту акта

Проєктом передбачено внесення змін до Закону України "Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата" з метою поширення дії його положень та надання статусу Засновника сучасної держави Україна, народним депутатам України другого скликання, які 28 червня 1996 року на пленарному засіданні Верховної Ради України проголосували за прийняття Конституції України в цілому.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Відносини в даній сфері регулюються Конституцією України та Законом України "Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата".

Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення законопроєкт не передбачає витрат з державного бюджету.

6. Запобігання корупції

У проєкті немає правил та процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

7. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття цього законопроекту закладе юридичні підстави та надасть можливість вшанувати з нагоди 30-річчя ухвалення Основного Закону України народних депутатів України другого скликання, які 28 червня 1996 року на пленарному засіданні Верховної Ради України проголосували за прийняття Конституції України в цілому, та визначити їх правовий статус як Засновників сучасної держави Україна.

Народний депутат України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Кожем'якін Андрій Анатолійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000003EAE2800BB87DB00
Дійсний до: 14.11.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-21/03-2026/124316 від 27.05.2026

2243721